

ROCZNY RAPORT

FEDERACJI NA RZECZ KOBIET I PLANOWANIA RODZINY ZA ROK 2017

WARSZAWA, 2017

Spis treści

PODSUMOWANIE ROKU 2017.....	4
DZIAŁALNOŚĆ PRAWNA	5
Zespół Pomocy Prawnej	5
DZIAŁALNOŚĆ RZECZNICZA.....	6
Działania w ONZ	6
34. sesja Rady Praw Człowieka ONZ.....	6
Powszechny Przegląd Okresowy (UPR)	6
61 sesja Komisji ds. Statusu Kobiet ONZ	7
Komitet Praw Człowieka ONZ.....	8
Parlament Europejski	8
Wizyta informacyjna w Komisji Europejskiej „Organizacje pozarządowe działające na rzecz praw kobiet”	8
Spotkanie z delegacją Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia PE.....	9
Petycja ogólnoeuropejska	9
Spotkanie z Komisarzem Praw Człowieka Rady Europy	9
Wielka Koalicja za Równością i Wyborem	9
Koalicja Równych Szans.....	10
Koalicja Mam Prawo.....	10
DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA	11
Polish Abortion Project.....	11
Wykład Health systems in practice dla studentów z Uniwersytetu w Kopenhadze i Network On Humanitarian Action (NOHA).....	11
Posiedzenie międzyresortowego Zespołu ds. Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	11
International Convening on Conscientious Clause.....	12
IX Kongres Kobiet w Poznaniu.....	12
Debata „Narracje o narodowcach i aborcji z perspektywy etyki słowa”	12
Konferencja „Rola organizacji pozarządowych w tworzeniu i monitorowaniu przestrzegania standardów praw człowieka i praw podstawowych UE w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego – doświadczenia, wnioski, perspektywy”	12
Debata „Jak rozmawiać o aborcji?”	13
Udział w konferencjach międzynarodowych i krajowych	13
DZIAŁALNOŚĆ PORADNICZA I WSPARCIE DLA KOBIET	14
Telefon Zaufania.....	14
Matronaty.....	14
Matronat dla projektu „Sto lat głosu kobiet”	14
Matronat dla Marszu Kobiet w Katowicach	14

Matronat dla feministycznego konkursu fotograficznego	14
DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA I KAMPANIJNA.....	15
Strategia komunikacyjna	15
Media społecznościowe	15
Strona www.federa.org.pl.....	15
Kampanie memowe	15
Kampania edukacyjna na rzecz dostępności do legalnej aborcji www.terminacjaciazy.pl.....	16
Kampania #16ProChoiceTips.....	16
DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA.....	16
„MÓJ #CZARNYPROTEST”	16
Biuletyn „Mam Prawo”.....	16
Publikacje informacyjno-edukacyjne	17
FEDERACJA W MEDIACH	17
Media zagraniczne.....	17
Media krajowe.....	17
ZARZĄD.....	19
SPONSORZY	19
PLANY NA ROK 2018.....	20

PODSUMOWANIE ROKU 2017

Rok 2017 ponownie był zdominowany walką o prawa reprodukcyjne i konsolidacją sił społecznych. Jedną z istotniejszych wydarzeń na scenie NGO-sów było zawiązanie z inicjatywy Federacji **Wielkiej Koalicji za Równością i Wyborem** – nieformalnej inicjatywy zrzeszającej niemal 100 organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, działających na rzecz praw kobiet, w szczególności praw reprodukcyjnych. Sukces Czarnego Protestu bardzo wzmocnił różne organizacje i nieformalne grupy, który zainwestowały dużo czasu i energii w kolejną zbiórkę podpisów pod projektem obywatelskim „**Ratujmy Kobiety 2017**”. Federacja była jednym ze stałych miejsc zbiórki, zbierała samodzielnie podpisy, a do Komitetu przekazała łącznie 6000 podpisów. Pod projektem podpisało się blisko 500 tysięcy obywateli i obywateli, dwa razy więcej niż przed rokiem. To ogromny sukces dla środowiska „za wyborem”. Nigdy wcześniej nie udało się zebrać takiej liczby podpisów pod liberalizacją prawa antyaborcyjnego. Dzięki szeroko prowadzonej kampanii edukacyjnej i informacyjnej z udziałem Federacji nasze społeczeństwo otrzymało rzetelną wiedzę o prawach reprodukcyjnych, funkcjonowaniu ustawy z 1993 roku i jej skutkach dla Polek. To przełożyło się na obserwowany wzrost społecznej akceptacji dla lepszego dostępu do aborcji. Najnowsze sondaże Polityki, Rzeczypospolitej czy OKO.press dają spójny obraz – 70-80% jest za złagodzeniem lub utrzymaniem prawa antyaborcyjnego, a jedynie ok. 10% za zaostrzeniem.

Nie zmienia to faktu, że aktualna sytuacja polityczna niezwykle komplikuje działania na rzecz ochrony praw reprodukcyjnych i lepszej jakości usług. Ogranicza się **dostęp do antykoncepcji** poprzez nadużywanie klauzuli sumienia czy wprowadzenie recept na „tabletkę dzień”. Jednocześnie lekceważone są **standardy opieki okołoporodowej**, a brak edukacji i świadomości z dziedziny zdrowia seksualnego sprawia, że lawinowo wzrasta liczba **zakażeń chorobami przenoszonymi drogą płciową**, w tym HIV/AIDS, rzeżączką czy – jak się wydawało – już wyeliminowaną kiłą. Kobietom odmawia się recept na antykoncepcję, badań prenatalnych czy prawa do legalnej aborcji poprzez **nadużywanie klauzuli sumienia**. Klauzulę sumienia bezprawnie wykorzystują też aptekarze, jednocześnie pracując nad oficjalnym usankcjonowaniem tego uprawnienia dla swojej grupy. Smutny finał może nastąpić w 2018 roku. Biuro Analiz Sejmowych pozytywnie zaopiniowało projekt wprowadzenia zapisu o klauzuli sumienia dla farmaceutów, techników farmaceutycznych i właścicieli aptek. To oznacza, że z placówek mogą zniknąć niektóre rodzaje leków, których stosowanie uznawane jest za sprzeczne z nauką Kościoła.

Indoktrynacja nie ominęła szkół. Nowa podstawa programowa przedmiotu **Wychowania do Życia w Rodzinie** bazuje na wartościach katolickich, nauczaniu Kościoła, tradycyjnym podziale ról płciowych i homofobii, a nie na wiedzy medycznej. Obserwujemy kolejne etapy procesu zawłaszczania języka w imię fundamentalistycznej walki o odebranie kobietom podstawowych praw i godności. Organizowane są również antyaborcyjne konkursy plastyczne dla młodzieży. Na ulicach wielu polskich miast pojawiły się manipulacyjne bannery z fałszywym przekazem nt. przesłanek do aborcji i sposobu jej przeprowadzenia. Dzięki danym uzyskanym z CSIOZ Federacja obnażyła kłamstwo o tym, że większość przypadków aborcji z powodu wad płodu stanowią płody z zespołem Downa.

Decydenci oficjalnie popierają **projekt „Zatrzymaj aborcję”**, który w praktyce wprowadziłby całkowity zakaz aborcji. Powtarzają przy tym kłamliwe i zideologizowane argumenty środowisk anti-choice. Komitet zebrał ponad 800 tysięcy podpisów dzięki potężnemu wsparciu Episkopatu i kościołów w całej

Polsce, księży zachęcających do składania podpisów po mszach czy armii kilku tysięcy wolontariuszy zaangażowanych w zbiórkę. Polski rząd wystąpił również do Komitetu Praw Człowieka ONZ z rekomendacją ograniczenia prawa do aborcji, usunięcia zakazu karalności kobiet oraz przywrócenia kary śmierci. To fundamentalistyczne podejście stoi w sprzeczności z wieloma międzynarodowymi dokumentami, sygnowanymi i ratyfikowanymi przez Polskę. Narusza prawa kobiet do życia i łamie zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania. Najważniejsze osoby w państwie angażują się w antykobiecą kampanię. Prezydent RP nawołuje do nieprzestrzegania zapisów Konwencji o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, a ministerstwo sprawiedliwości obciążyło fundusze dla NGO-sów zajmujących się przeciwdziałaniem agresji i różnych form przemocy. Przykłady można mnożyć, gdyż backlash i narzucanie katolickiej moralności ujawniają się na każdym polu praw reprodukcyjnych i seksualnych.

Taki klimat polityczny nie zniechęca wielu organizacji pozarządowych, grup czy osób prywatnych do niestrudzonej batalii o poszanowanie zdrowia i praw reprodukcyjnych. Od lipca działa i rozwija się inicjatywa **Lekarze Kobietom**, która pomaga w otrzymaniu recepty na antykoncepcję awaryjną bezpłatnie lub za symboliczną złotówkę. Różne grupy prężnie działają w mediach społecznościowych i w realu reagując na łamanie praw, informując o obowiązującym prawie i mobilizując społeczność pro-choice do działań.

Rok 2017 był także ważny dla Federacji z jeszcze jednego względu. Na gali wręczenia nagród Fundacji im. Izabeli Jarugi-Nowackiej Federacja została nagrodzona Super Okularami Równości. Kapituła uzasadniła swój wybór: „25 latami organizowania walki w obronie praw reprodukcyjnych, edukacją społeczną i wsparciem wszystkich kobiecych protestów 2016 roku.” Obok Federacji, wyróżnienie Super Okularów otrzymały również – Centrum Praw Kobiet i Ewa Dąbrowska Szulc. Dziękujemy i deklarujemy, że będziemy działać do skutku aż prawa reprodukcyjne i seksualne będą szanowane i realizowane!

DZIAŁALNOŚĆ PRAWNA

Zespół Pomocy Prawnej

Zespół Pomocy Prawnej działa przy Federacji od 2008 r. W tym roku Zespół, aktywnie włączył się w monitorowanie polskiego prawa, wydając liczne stanowiska, wzory dokumentów, apele i opinie prawne:

- [opinia prawna dotycząca petycji Polskiej Federacji Ruchów Obrony Życia \(PFROŻ\);](#)
- [list do Komisji Petycji w sprawie petycji PFROŻ;](#)
- [wzory zawiadomień i skarg ws. tzw. krwawych banerów;](#)
- [stanowisko Federacji ws. ograniczenia dostępu do ellaOne;](#)
- [list do MEN ws. wypowiedzi prof. Urszuli Dudziak;](#)
- [wzór skargi do Wojewódzkiego Inspektoratu Farmaceutycznego ws. odmowy realizacji recepty w aptece;](#)
- [komentarz Zespołu Prawnego do wypowiedzi Ordo Iuris wyroku Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2017 r;](#)
- [stanowisko ws. ograniczenia dostępu do antykoncepcji awaryjnej;](#)
- [apel do prezydenta ws. zawetowania ustawy ograniczającej dostęp do antykoncepcji awaryjnej;](#)
- [stanowisko Zespołu Prawnego ws. klauzuli sumienia;](#)

- [stanowisko Zespołu Prawnego ws. manipulacyjnych banerów anti-choice;](#)
- [wzory zawiadomień i skarg na manipulacyjne banery anti-choice;](#)
- [wzór zawiadomienia ws. zakłócania porządku na demonstracjach anti-choice;](#)
- [opinia prawna dotycząca projektu obywatelskiego przedstawionego przez Komitet Ustawodawczy „Stop aborcji”;](#)
- [stanowisko ws. fałszywych i zniekształniających stwierdzeń zawartych w artykule Stop Aborcji;](#)
- [wzory pism w przypadku zatrzymania przesyłek pocztowych przez Poczta Polską;](#)
- [stanowisko Zespołu Prawnego ws. projektu ustawy partii .Nowoczesna o świadomej prokreacji](#)
- [stanowisko do Aktualizacji Społecznego Raportu Alternatywnego z realizacji Konwencji o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami](#)

Stanowiska prawne oraz komentarze Federacji do wprowadzanych przez parlament i administrację rządową zmian prawnych publikowane były na stronie watchdogowego projektu Obywatelskie Obserwatorium Demokracji.

DZIAŁALNOŚĆ RZECZNICZA

Działania w ONZ

34. sesja Rady Praw Człowieka ONZ

Podczas marcowej sesji w Genewie dyrektorka Federacji przedstawiła **stanowisko w sprawie raportu Specjalnego Sprawozdawcy w dziedzinie praw kulturowych**. W swoim wystąpieniu podkreśliła, że obecnie „jesteśmy świadkami rosnącego trendu używania przez państwa i inne podmioty kultury i religii, jako usprawiedliwienia dla przemocy”. Zaapelowała również „o zapewnienie i strzeżenie rozdziału religii od państwa tak, aby posiadacze odmiennych światopoglądów, mniejszości oraz kobiety mógł korzystać ze swoich praw kulturowych”.

[Stanowisko](#) Federacji.

Powszechny Przegląd Okresowy (UPR)

Federacja wraz z Sexual Rights Initiative, Fundacją „Rodzić po Ludzku” i Stowarzyszeniem na Rzecz Leczenia Niepłodności i Wspierania Adopcji „Nasz Bocian” przedłożyła Radzie Praw Człowieka ONZ w ramach UPR **raport na temat stanu przestrzegania praw reprodukcyjnych w Polsce**. Raport obejmuje swoim zakresem zagadnienia aborcji, dostępu do antykoncepcji, zabiegów in vitro, edukacji seksualnej i poradnictwa w zakresie planowania rodziny oraz standardów opieki okołoporodowej. Przedstawione zostały w nim wyniki monitoringów przeprowadzonych przez Federację, niedoskonały stan prawny, przypadki łamania praw kobiet i brak stosownej reakcji ze strony władzy publicznej. Zapoznaj się z [raportem](#) UPR.

9 maja 2017 r. polski rząd stanął przed Radą Praw Człowieka ONZ, aby sprawozdać się z przestrzegania w Polsce praw człowieka i realizacji m.in. Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka. Polska delegacja odniosła się do rekomendacji grup roboczych przedstawiając wybiórczo fakty, tym samym kreśląc przed Radą Praw Człowieka obraz państwa idealnie realizującego dostęp do aborcji, antykoncepcji i edukacji seksualnej. W związku z tym Federacja razem z Amnesty International Polska, Fundacją Trans-Fuzja, Helsińską Fundacją Praw Człowieka, Kampanią Przeciw Homofobii, Lambda Warszawa oraz Polskim Towarzystwem Prawa Antydyskryminacyjnego wzięła udział w komentowaniu stanowiska polskiego rządu.

Przeczytaj [komentarze](#) przedstawicieli organizacji pozarządowych na stronie wydarzenia „PiS pod ostrzałem pytań ONZ”.

W dn. 21-22.09 podczas **36. sesji Rady Praw Człowieka w Genewie** przyjęto sprawozdania z przebiegu 14 Powszechnych Okresowych Przeglądów (UPR) praw człowieka, w tym Polski. Dyrektorka Federacji, Krystyna Kacpura, wygłosiła podczas debaty o Polsce dwa stanowiska, w imieniu Federacji ([dokument](#)) oraz Sexual Rights Initiative ([dokument](#)), podsumowujące instytucjonalne naruszenia praw reprodukcyjnych i seksualnych przez państwo polskie. Raport i stanowiska spotkały się z uwagą państw członkowskich ONZ biorących udział w Przeglądzie. Państwa te zaleciły Polsce zmiany na polu ochrony zdrowia i praw seksualnych i reprodukcyjnych.

Delegacja polskiego rządu przyjęła powyższe rekomendacje dotyczące praw reprodukcyjnych, dostępu do aborcji i edukacji seksualnej. Federacja nie ma jednak pewności, czy polskie władze je w praktyce zrealizują.

Przebieg dyskusji na temat Polski można obejrzeć na [tym nagraniu](#).

W dn. 25. września wygłoszono na Radzie Praw Człowieka **wspólne stanowisko za zagwarantowaniem prawa do aborcji**. Podpisało je 285 organizacji z całego świata – w tym Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny, ASTRA Network i Astra Youth. Wezwały one HRC do przeciwdziałania naruszeniom praw człowieka wynikającym z kryminalizacji aborcji. Sygnatariusze oczekują, że władze na całym świecie będą szanować, chronić i realizować prawo do bezpiecznych i legalnych usług przerywania ciąży oraz opieki postaborcyjnej. Przypominają w swym stanowisku skalę problemu – 22 miliony aborcji zagrażających życiu i zdrowiu kobiet – oraz jego społeczne i finansowe koszty. Lista sygnatariuszy i tekst stanowiska znajdują się [na stronie](#).

61 sesja Komisji ds. Statusu Kobiet ONZ

W dniach od 13 do 24 marca 2017 r. odbyła się 61. Sesja Komisji ds. Statusu Kobiet w siedzibie ONZ w Nowym Jorku. W tym roku tematem wokół którego skupiły się prace Komisji było ekonomiczne równouprawnienie kobiet oraz ich sytuacja na rynku pracy. Z ramienia Federacji w sesji uczestniczyła koordynatorka regionalnej koalicji ASTRA Network, która współpracowała z przedstawicielkami z organizacji kobiecych z całego świata dążąc do uzyskania takiego dokumentu końcowego, który będzie uwzględniał wszystkie aspekty równouprawnienia kobiet oraz ich prawa człowieka. W dokumencie końcowym znalazły się zapisy na temat konieczności realizowania praw reprodukcyjnych oraz roli zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego w celu uzyskania pełnego równouprawnienia kobiet co ma bezpośrednie przełożenie na ich sytuację ekonomiczną. Więcej na temat pracy Komisji ds. Statusu Kobiet można dowiedzieć się [tutaj](#).

W dniu 23 marca przedstawicielka Federacji wzięła również udział w panelu w Kongresie Stanów Zjednoczonych na zaproszenie International Women’s Health Coalition (IWHC). Panel z przedstawicielką Kongresu, Jan Schakowsky, oraz reprezentacjami IWHC, Whole Women’s Health i Center for Reproductive Rights, miał na celu stworzenie przestrzeni na dyskusję o działaniach i mobilizacji na rzecz praw reprodukcyjnych w obliczu rosnących radykalizmów politycznych po obu stronach oceanu. Przedstawicielka Federacji przybliżyła uczestniczkom i uczestnikom panelu sytuację kobiet i ich praw reprodukcyjnych w Polsce oraz tło „czarnego protestu”. Pozostałe panelistki

koncentrowały się na sytuacji kobiet w Stanach w momencie zmiany rządu i prezydenturę Donalda Trumpa, a także na podobieństwach w sytuacji kobiet w Stanach i w Polsce także w świetle ogólnokrajowego ruchu i tegorocznego Marszu Kobiet na Waszyngton.

Komitet Praw Człowieka ONZ

Komitet wypracował Komentarz Ogólny dot. art. 6 Międzynarodowego Paktu Praw Osobistych i Politycznych i otworzył konsultacje społeczne dla ośrodków akademickich, organizacji pozarządowych i państw, które ratyfikowały Pakt, oraz ciał ONZ. Komentarz dotyczył różnych aspektów związanych z prawem do życia – aborcji, eutanazji, samobójstwa, obrony koniecznej, kary śmierci, ludobójstwa – a tym samym precyzuje, jak kraje, które ratyfikowały Pakt, mają je chronić. Łącznie wpłynęły 172 stanowiska, które 18-osobowy Komitet przeanalizuje, by ustalić ostateczną wersję Komentarza przed drugim czytaniem. Federacja na rzecz kobiet i Planowania Rodziny i sieć ASTRA także uczestniczyły w procesie konsultacji, podpisując [stanowisko przygotowane przez Center for Reproductive Rights](#). Podkreślono w nim, że prawo do życia jest nierozdzielnie związane z wolnością od dyskryminacji i tortur oraz niehumanizującego i poniżającego traktowania oraz z prawem do prywatności i równością wobec prawa. Powołując się na statystyki Światowej Organizacji Zdrowia o skali aborcji przeprowadzanych w niebezpiecznych warunkach, sygnatariusze stanowiska CRR opowiadają się za liberalizacją prawa antyaborcyjnego dla poszanowania prawa kobiet do życia i autonomii w decydowaniu o swoim ciele. W dokumencie znajdziemy apel o zniesienie barier w korzystaniu z usług przerywania ciąży (jak klauzula sumienia, zgoda osób trzecich, nieuzasadnione opóźnienia). Podkreślono centralne znaczenie zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego dla prawa do życia, by uzasadnić konieczność zapewnienia opieki okołoporodowej, dostępu do antykoncepcji i informacji oraz konsultacji ginekologicznych, szczególnie w sytuacjach awaryjnych.

Federacja komentowała także kontrowersyjne stanowisko rządu do Komitetu Praw Człowieka ONZ na temat ograniczenia prawa do aborcji, usunięcia zakazu karalności kobiet oraz przywrócenia kary śmierci. [Szczegóły](#).

Parlament Europejski

[Wizyta informacyjna w Komisji Europejskiej „Organizacje pozarządowe działające na rzecz praw kobiet”](#)

Prawniczka Federacji uczestniczyła w dn. 29-31 marca w wizycie studyjnej w Brukseli zorganizowanej przez Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce. Razem z innymi organizacjami zajmującymi się prawami kobiet wzięła udział w spotkaniach dotyczących praw reprodukcyjnych, nierówności płacowej, przemocy wobec kobiet czy handlu ludźmi. Przedstawicielki/le organizacji spotkały/li się z: Madi Sharmą (członkinią Europejskiego Komitetu Społeczno-Ekonomicznego), Moniką Ladmanową (ekspertką z gabinetu Komisarz V. Jourovej), Gundi Gadesmann (Dyrektorką Działu Komunikacji w Biurze Europejskiej Rzecznik Praw Obywatelskich), Irene Rosales (European Women's Lobby) i Berber Biala-Hettinga (Amnesty International), Szymonem Pogorzelskim i Anetą Sobotką (Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, zajmująca się Europejskim Funduszem Społecznym), Piotrem Szymańskim (Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji), dr Katarzyną Cuadrat-Grzybowską (Dyrekcja Generalna ds. Migracji i Spraw Wewnętrznych) oraz brukselskimi feministycznymi organizacjami polonijnymi.

[Spotkanie z delegacją Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia PE](#)

Przedstawicielki Federacji w dn. 23 maja wzięły udział w spotkaniu z delegacją Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia Parlamentu Europejskiego. Brukselska Komisja, zaniepokojona sytuacją braku respektowania praw kobiet w Polsce, przez kilka dni badała wprowadzanie w życie Konwencji stambulskiej o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet oraz stan przestrzegania praw reprodukcyjnych.

Po szeregu spotkań z przedstawicielkami sektora pozarządowego, delegacja FEMM spotkała się z reprezentantami polskiego rządu. Podczas spotkania poruszono kwestie zapewnienia dostępności do pełni praw reprodukcyjnych. Przedstawicielki Komitetu podkreśliły, że ograniczanie dostępu do legalnej aborcji jest pogwałceniem fundamentalnych praw człowieka.

[Petycja ogólnoeuropejska](#)

Federacja zaangażowała się we wspieranie petycji za prawem do aborcji w całej Europie. Petycja powstała z inicjatywy licznych europejskich stowarzyszeń i ruchów, które utworzyły komitet ABORCJA, KOBIETY DECYDUJĄ, została złożona do Parlamentu Europejskiego w Światowym Dniu Bezpiecznej Aborcji. Jej sygnatariuszki i sygnatariusze opowiadają się za tym, by poszczególne państwa zunifikowały prawo w zakresie legalnych terminów aborcji i dążyły do całkowitej depenalizacji przerywania ciąży. Petycja z niemal 24 tysiącami podpisów została złożona 28 września w Międzynarodowym Dniu Bezpiecznej Aborcji w Parlamencie Europejskim po brukselskim marszu solidarności z Europejkami.

[Treść petycji.](#)

[Spotkanie z Komisarzem Praw Człowieka Rady Europy](#)

Federacja prowadziła w dn. 5 grudnia panel o prawach reprodukcyjnych w ramach spotkania Komisarza Praw Człowieka Rady Europy Nilsa Muiżnieksa z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się prawami kobiet. Skupiono się na sytuacji w Polsce w kontekście przemocy wobec kobiet oraz przemocy domowej, praw reprodukcyjnych, polityki równościowej i antydyskryminacyjnej. Komisarz Praw Człowieka Rady Europy zaprezentował również swój najnowszy raport "Women's sexual and reproductive health and rights in Europe". Reprezentantki Federacji opowiedziały szczegółowo o tym, jak przestrzegane są prawa reprodukcyjne i seksualne w Polsce, a państwo nie realizuje wyroków ETPCz.

[Wielka Koalicja za Równością i Wyborem](#)

W minionym roku Federacja wspierała wiele nowopowstałych inicjatyw kobiet i dziewcząt poprzez wymianę informacji i wzajemną promocję. 12 kwietnia 2017 roku swoją działalność zainaugurowała Wielka Koalicja za Równością i Wyborem – nieformalna inicjatywa zrzeszająca 94 organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, działające na rzecz liberalizacji obecnie funkcjonującego prawa aborcyjnego oraz zwiększenia świadomości społecznej w tym zakresie. Misja Koalicji opiera się na solidarności: Koalicja łączy siły polskich organizacji i inicjatyw prokobięcych w celu kompleksowej walki o prawa człowieka kobiet, rzetelnej edukacji seksualnej, dobrych standardów opieki okołoporodowej, pełni praw reprodukcyjnych i całkowitej eliminacji przemocy wobec kobiet. Wybrane działania Wielkiej Koalicji:

- **konferencja prasowa z dyskusją panelową** (12.04.2017) inaugurujące działalność Wielkiej Koalicji. Zobacz [nagranie wideo](#).
- **podpisanie apelu** wyrażającego sprzeciw wobec uzyskania statusu konsultacyjnego przy ECOSOC przez Ordo Iuris – „Nie dla Ordo Iuris w ONZ”. Zobacz [tekst](#).

- **konkurs literacki „MÓJ #CZARNYPROTEST”** na opowiadanie uczestniczek protestów z opisem osobistych doświadczeń związanych z Czarnym Protestem. Prace oceniło Jury w składzie: Kinga Dunin, Agnieszka Graff, Krystyna Kacpura, Paulina Reiter i Kazimiera Szczuka. Zbiór został wydany w wersji polskiej i angielskiej przez Federację. Zobacz [publikację](#).
- **apel do Prezydenta** o zawetowanie projektu ustaw o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, który ogranicza dostępność antykoncepcji, tym samym godząc w prawa reprodukcyjne Polek [link do dokumentu](#)
- **demonstracja „Wolne Polki – Wolna Polska. Wszyscy za jedną, jedna za wszystkich”** (24.09.2017) w celu wyrażenia poparcia dla projektu inicjatywy obywatelskiej „Ratujmy Kobiety 2017”, włączenia się w Światowy Dzień Bezpiecznej Aborcji oraz udziału w kampanii Światowego Sojuszu na rzecz Wspierania Inicjatyw Obywatelskich ([CIVICUS](#)) „Wykrzyczymy swoje prawa!”. Łącznie 2500 osób zgromadziło się, by żądać praw reprodukcyjnych, a przede wszystkim dostępu do legalnej i bezpiecznej aborcji, rzetelnej edukacji seksualnej, opieki okołoporodowej, badań prenatalnych, regulacji stosowania klauzuli sumienia. Na scenie wystąpiły przedstawicielki i przedstawiciele organizacji, inicjatyw i partii zaangażowanych w zbieranie podpisów pod „Ratujmy Kobiety 2017”. Głos zabrały goście specjalne – aktorki Maja Ostaszewska i Katarzyna Kwiatkowska zachęcające do stałej mobilizacji i walki o fundamentalne prawa kobiet, do których należy wolny wybór. Muzycznie towarzyszyły nam: Natalia Przybysz z Krzysztofem Zalewskim, wokalistki poznańskiego Chóru Czarownic, Wściekłe Polki i Czarne Szmaty z bębniarzami Spółdzielni Hałasu oraz didżejka Praktyczna Pani. Wydarzenie znalazło szeroki oddźwięk w mediach, w tym mainstreamowych, a trzy nagrania całości eventu miały 131 300 wyświetleń. Przeczytaj [relację](#).
- **sprzeciw wobec wniosku o zbadanie konstytucyjności** przesłanki dopuszczającej aborcję, gdy badania prenatalne lub inne przesłanki medyczne wskazują na duże prawdopodobieństwo ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia płodu albo nieuleczalnej choroby zagrażającej jego życiu. Przeczytaj [dokument](#).

Koalicja Równych Szans

Federacja jest jedną z organizacji członkowskich Koalicji. Federacja aktywnie pracowała na rzecz Koalicji, angażowała się jej w działania prawne, wspierała stanowiska, uczestniczyła w spotkaniach Koalicji i jej grup roboczych. Wybrane działania:

- [stanowisko Koalicji Równych Szans ws. ataków na rzecznika Praw Obywatelskich](#)
- stanowisko ws. aktualizacji społecznego raportu alternatywnego do Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami wraz z propozycjami pytań problemowych
- udział wybranych reprezentantek/-tów, w tym Federacji, w Second Regional Meeting of Anti-Discrimination Coalitions "United for Equality: Strategizing and Communicating for Social Change. NGOs' Achievements, Challenges, and Opportunities for Action", Erywań, 27.11-1.12.2017

Koalicja Mam Prawo

Celem Koalicji Mam Prawo, w skład której wchodzi Federacja oraz Grupa Edukatorów Seksualnych Ponton, jest zapewnienie opinii publicznej dostępu do wiarygodnych informacji na temat legalnych metod antykoncepcji, ze szczególnym uwzględnieniem antykoncepcji awaryjnej, w oparciu o dowody naukowe oraz regulacje prawne obowiązujące w Polsce oraz Unii Europejskiej. Do udziału w Koalicji zostali zaproszeni przedstawiciele środowisk lekarskich (seksuolodzy, ginekolodzy), prawnicy,

przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz praw kobiet oraz edukatorzy seksualni. Główne działania:

- Koalicja Mam Prawo zorganizowała 19.01 **debatę „Kobiety mówią dość!”**, do której zaprosiła szerokie grono ekspertów zajmujących się między innymi zdrowiem i prawami reprodukcyjnymi. Dyskusja spotkała się z dużym zainteresowaniem mediów, jako że dotyczyła różnych aspektów praw kobiet, w tym: życia bez przemocy, w tym przemocy ekonomicznej, rodzenia po ludzku, publicznego finansowania in vitro, dostępu do legalnej aborcji, antykoncepcji oraz wychowania i edukacji dzieci, zgodnie ze swoim sumieniem, do leczenia i ratowania własnego życia. Podczas spotkania przedstawicielki środowisk kobiecych i zgromadzeni goście podpisali [deklarację współpracy na rzecz ochrony praw kobiet w Polsce](#).
- **Deбата „Ich zakazy, nasze prawa”** (3.03) poświęcona problemowi nieprzestrzegania praw kobiet w Polsce. Udział wzięły/li: działaczki społeczne, ekspertki/ci w zakresie ochrony zdrowia, prawa i socjologii, dziennikarki i publicystki, oraz postowie i politycy ugrupowań pozaparlamentarnych. Poruszone zostały m.in. kwestie: antykoncepcji awaryjnej, porodów i opieki okołoporodowej, aborcji, in vitro, konwencji antyprzemocowej, edukacji seksualnej, Niebieskiej Linii. Prawniczka Federacji mówiła m.in. o nadużywaniu i stosowaniu niezgodnie z prawem klauzuli sumienia przez lekarzy oraz przedstawiła konkretne postulaty zmiany regulacji prawnych dot. klauzuli sumienia, dostępu do aborcji i antykoncepcji. [Zapis wideo konferencji](#).

Przeczytaj więcej o [Koalicji](#).

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA

Polish Abortion Project

Federacja i Astra Youth uczestniczyły w wydarzeniu Polish Abortion Project w Brukseli w dn. 11-12.01 zorganizowanym przez CHOICE for Youth and Sexuality, ASTRA Network, ASTRA Youth, YouAct. Odbyły się spotkania z europarlamentarzystkami: Mary Honeyball, Lynn Boylan, Malin Björk, Marie Arena, szkolenie o aborcji i rzecznictwie w UE z IPPF, EPF, Women Deliver oraz prezentacja raportu Eleny Zacharenko „Opozycja dla praw reprodukcyjnych i zdrowia seksualnego w Europie”

Wykład Health systems in practice dla studentów z Uniwersytetu w Kopenhadze i Network On Humanitarian Action (NOHA)

Dwie reprezentantki Federacji przeprowadziły 14.02 wykład zorganizowany przez Uniwersytet Warszawski i NOHA. Przedstawiły działalność Federacji oraz aktualny stan edukacji seksualnej, antykoncepcji oraz wstępu do badań prenatalnych, prawnych aspektów zdrowia reprodukcyjnego (aborcja, badania prenatalne). Wykład został przyjęty z dużym zainteresowaniem, najwięcej emocji i pytań wzbudziła część poświęcona aborcji i prawu.

Posiedzenie międzyresortowego Zespołu ds. Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

W spotkaniu, w którym wzięli udział przedstawiciele wszystkich resortów, a także policji i więziennictwa oraz dyrektorka Biura Rady Europy w Warszawie, prawniczka Federacji zabrała głos na temat trzech wyroków trybunału, podkreślając nieefektywność wykonywania wyroków. W przypadku sprawy *Tysięd przeciwko Polsce* wyrok wykonany był tylko teoretycznie, ponieważ procedura sprzeciwu pacjenta wobec odmowy lekarza jest nieefektywna; w przypadku sprawy *R.R. przeciwko Polsce*, w związku z którym Federacja i Center for Reproductive Rights wysłały do Komitetu Ministrów RE pismo z prośbą o wszczęcie takiej specjalnej procedury nadzorczej, ponieważ wciąż nadużywana jest

klauzula sumienia, przez ponad rok legislatura nie dostosowała systemu prawnego do wyroku Trybunału Konstytucyjnego ws. klauzuli sumienia, co ma negatywne konsekwencje dla praw pacjentek, a przygotowywana nowelizacja ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw jest niesatysfakcjonująca w najważniejszych aspektach pacjenckich uprawnień.

International Convening on Conscientious Clause

Przedstawicielki Federacji razem z pięćdziesięciorgiem ekspertek i ekspertów z dwudziestu krajów Afryki, obu Ameryk oraz Europy debatowały 2.08 w Montevideo na pierwszym międzynarodowym zjeździe poświęconym klauzuli sumienia w odniesieniu do aborcji. W spotkaniu, organizowanym przez Mujer y Salud en Uruguay (MYSU) oraz International Women's Health Coalition (IWHC), uczestniczyli decydenci, akademicy, specjaliści z zakresu zdrowia, prawa, oraz działaczki feministyczne. Wspólnie ustalono, iż sprzeciw wobec zapewnieniu dobrowolnych usług aborcyjnych z powodów religijnych lub moralnych jest główną przeszkodą dla bezpiecznej aborcji i zagraża życiu kobiet. W stanowisku końcowym stwierdzono, że zjawisko odmawiania wykonania legalnego zabiegu aborcji krzywdzi kobiety na całym świecie i musi zostać powstrzymane. Przeczytaj [relację](#).

IX Kongres Kobiet w Poznaniu

Federacja uczestniczyła w **IX Kongresie Kobiet w Poznaniu** (9-10.09.2017) pod hasłem „Alert dla praw Kobiet” poprzez zorganizowanie z Fundacją Matecznik panelu „Zachodzę w ciążę, kiedy chcę - zagrożenia dla praw reprodukcyjnych w prawie i praktyce”. Stanowił on okazję do rozmowy o tym, jak wygląda sytuacja realizowania prawa do świadomego macierzyństwa w Polsce i Europie. Dyskusję zainaugurował pokaz spektaklu „Dzwonię, bo...” podsumowującego realia pracy w Telefonie Zaufania i interwencje w sprawach naruszeń praw pacjentek. Wywoływał on żywe reakcje wśród publiczności. Następnie specjalistki Federacji i Pontonu zmapowały zagrożenia dla praw reprodukcyjnych w zapisach prawnych i praktyce. Omówiły również dostęp do nowoczesnej antykoncepcji oraz legalnej aborcji, a także skutki braku rzetelnej edukacji seksualnej. Dla porównania przedstawiły zagrożenia dla praw reprodukcyjnych w państwach Europy Centralnej i Wschodniej oraz dobre praktyki w krajach Europy Zachodniej. Panel został realizowany dzięki wsparciu Fundacji im. Róży Luksemburg – Przedstawicielstwo w Polsce. Przeczytaj [relację](#).

Debata „Narracje o narodowcach i aborcji z perspektywy etyki słowa”

W dn. 26.10.2017 przedstawicielka Federacji zabrała głos na debacie z przedstawiciel(k)ami NGO-sów i środowisk akademickich wokół książki „Narracje o narodowcach i aborcji z perspektywy etyki słowa”. Dyskutowano o tym, jak komunikować się etycznie, szczególnie w przypadku różnicy poglądów, oraz jak przeciwdziałać degradacji języka debaty publicznej. Przeczytaj [relację](#).

Konferencja „Rola organizacji pozarządowych w tworzeniu i monitorowaniu przestrzegania standardów praw człowieka i praw podstawowych UE w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego – doświadczenia, wnioski, perspektywy”

Jak organizacje pozarządowe mogą wzmacniać i monitorować standardy praw człowieka, w tym zdrowia reprodukcyjnego? To pytanie stanowiło punkt wyjścia do konferencji, której celem było zainspirowanie NGO-sów, prawniczek/prawników i osób indywidualnych do angażowania się w działalność przy użyciu mechanizmów prawa międzynarodowego.

Spotkanie zorganizowane 14.11.2017 r. przez Federację na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny, dzięki wsparciu Fundacji im. Róży Luksemburg – Przedstawicielstwo w Polsce, bazowało na wiedzy i doświadczeniach ekspertów i ekspertek oraz różnych organizacji. Eksperci i ekspertki zdefiniowali

mocne i słabe strony takich mechanizmów jak Powszechny Przegląd Okresowy w ramach Rady Praw Człowieka ONZ, procedura z Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, skarga indywidualna do Komitetu Praw Człowieka oraz procedury specjalne Rady Praw Człowieka ONZ. Przedstawiono kluczowe z perspektywy praw reprodukcyjnych i seksualnych elementy prawa unijnego, wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz przykłady rzecznictwa i monitorowania realizacji zaleceń organów traktatowych w działalności RPO. Federacja miała okazję zilustrować, jak w swojej pracy wykorzystuje instrumenty prawa międzynarodowego.

Kompendium wiedzy podsumowujące tematykę konferencji, program i biogramy, nagranie, zdjęcia oraz lektury uzupełniające dostępne są [na stronie](#).

Deбата „Jak rozmawiać o aborcji?”

Dyrektorka Federacji wystąpiła w dn. 4.12 na debacie Kongresu Świeckości nt. dyskursu wokół aborcji. Prof. dr hab. Paweł Łuków zarysował problem bioetyczny, jakim jest aborcja, a dyrektorka Federacja miała wystąpienie o wykorzystaniu języka jako broni w wojnie o prawdę na temat aborcji oraz zalecanych sposobach komunikacji oraz reagowania na hejterskie ataki osób o poglądach anti-choice.

[Relacja z debaty](#)

Udział w konferencjach międzynarodowych i krajowych

- seminarium „Czarny protest - perspektywa ruchów społecznych i teorie oporu”, IFIS PAN, Warszawa, 8.02
- dyżur prawniczkowski „Jak reagować na ograniczanie dostępu do praw reprodukcyjnych w praktyce?”, Komuna Kobiet, Warszawskie Dziewuchy Dziewuchom, Warszawa, 7.03
- Międzynarodowy Strajk Kobiet, OSK, Warszawa, 8.03
- szkolenie Advocacy in Practice, 50. sesja Komitetu ds. Ludności i Rozwoju, Nowy Jork, 30.03-7.04
- Regionalny Kongres Kobiet, Koszalin, 22.04
- Regionalny Kongres Kobiet, Kołobrzeg, 23.04
- seminarium „EU gender quality law”, Academy of European Law, Trewir, 4-5.05
- konferencja „O prawach pacjentek bez znieczulenia”, Naczelna Rada Adwokacka, Wrocław, 27.05
- konferencja „Reprezentacja Rzeczypospolitej Polskiej przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka – ponad dwie dekady doświadczeń MSZ”, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Warszawa, 30.05
- konferencja “Re:Frame. Promoting SRHR in a time of growing populism”, EuroNGOs, Bruksela, 27-28.09
- II Podkarpacki Kongres Kobiet, Rzeszów, 7-8.10
- kongres Femmes Solidaires, Paryż, 11-14.10
- konferencja FiLiA 2017, Londyn, 14-15.10
- III Kongres Polskich Kobiet w Austrii, Wiedeń, 21.10
- konferencja Euro-Med. Women’s Rights Civil Society, Euro-Med Feminist Initiative, Kair, 22-23.11, [przeczytaj relację](#)
- Second Regional Meeting of Anti-Discrimination Coalitions “United for Equality: Strategizing and Communicating for Social Change. NGOs’ Achievements, Challenges, and Opportunities

for Action”, The Eurasia Program and the Human Rights Initiative with support of Open Society Foundations , Erywań, 27.11-1.12

- debata i warsztat “Retgression and Reproductive Rights in Central and Eastern Europe”, Centre for Reproductive Rights, Center for Education, Counseling and Research, Zagrzeb, 29-30.11
- seminarium “Fetal Rights and Women’s Citizenship: Implications of the New Gender Ideology”, Marrakesz, 28.11-2.12

DZIAŁALNOŚĆ PORADNICZA I WSPARCIE DLA KOBIET

Telefon Zaufania

W 2017 roku Telefon Zaufania obchodził 26-lecie funkcjonowania. Z tej okazji wzmocniono jego promocję poprzez na różnych stronach nt. przemocy, poradniach psychologicznych oraz zdrowia. Ekspertki pracujące w Telefonie Zaufania - edukatorki seksualne, psycholożka, prawniczka oraz ginekolożka - odbyły w tym roku około 1200 rozmów. Dyżurujące ekspertki udzielały porad z obszaru antykoncepcji, ginekologii i ciąży, psychologii, prawa, edukacji seksualnej i aborcji. Dzwoniący najczęściej pytali o dostępne metody antykoncepcji i możliwości zajścia w ciążę, wizyty ginekologicznych, orientację psychoseksualną. Stosunkowo dużo zgłoszeń dotyczyło zagadnień z obszaru edukacji seksualnej (inicjacja seksualna, masturbacja, rozmowy z partnerem/partnerką o seksualności) oraz psychologii (relacje, komunikacja, wsparcie). Aż 50% dzwoniących stanowili mężczyźni.

Aktualny grafik [na stronie](#).

Matronaty

Matronat dla projektu „Sto lat głosu kobiet”

Federacja objęła matronatem cykl debat, organizowanych pod hasłem „Sto lat głosu kobiet”. Celem spotkań jest uczczenie setnej rocznicy uzyskania przez Polki praw wyborczych, która przypada w listopadzie 2018 roku. Poświęcone są one poszukiwaniom odpowiedzi na pytania, jak Polki wykorzystały tę szansę, jak wpłynęła ona na zmianę ich pozycji społecznej. [Szczegóły](#).

Matronat dla Marszu Kobiet w Katowicach

Federacja objęła matronatem wydarzenie organizowane w piątek 29.10 o 15:00 przez lokalną grupę Ostrej Zieleni. Miała ona na celu przypomnieć obywatelkom i obywatelom Śląska, jak ważne są kobiety i ich prawa. [Szczegóły](#).

Matronat dla feministycznego konkursu fotograficznego

Federacja objęła matronatem PhotoChallenge 2017 - konkurs fotograficzny dla studentów/studentek na zdjęcie pod hasłem „Girl Power”. Konkurs, organizowany przez Jak&Jil, ma na celu promowanie debaty i refleksji na tematy istotne dla społeczeństwa. Zarazem stymuluje zaangażowanie uczniów w projekty wykorzystujące fotografię jako główną formę ekspresji społecznej, politycznej i kulturowej. [Szczegóły](#).

DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA I KAMPANIJNA

Strategia komunikacyjna

Strategia Federacji bazowała na następujących założeniach: polityka „otwartych drzwi”, wzmocnienie wizerunku organizacji eksperckiej, opiniotwórczej, działającej na arenie międzynarodowej, posiadającej narzędzia interwencji prawnej. Strona internetowa przeszła gruntowne odświeżenie szaty graficznej. Unowocześniono też wygląd biuletynu „Masz prawo”, który jest rozsyłany poprzez system Freshmail, co pozwala na integrację z pozostałymi kanałami Federacji.

Media społecznościowe.

Najbardziej aktywnie wykorzystywanym kanałem komunikacji była strona Federacji na [Facebooku](#). Oprócz bieżących informacji, dotyczących realizacji praw reprodukcyjnych oraz działalności Federacji, opublikowano szereg kampanii informacyjno-edukacyjnych (zob. kampanie memowe). W tym roku liczba odbiorców Facebooka wzrosła o niemal 30% - obecnie strona Federacji ma ponad 16 600 polubień. Największą grupą odbiorców są osoby w wieku 25 – 34 (36%) oraz 35 – 44 (22%). Oprócz Facebooka publikowano treści na innych kanałach – Twitter oraz YouTube.

Odwiedź [stronę](#) Federacji na Facebooku, [profil](#) Federacji na Twitterze, zobacz [kanał](#) Federacji na Youtube.

Strona www.federa.org.pl.

Tygodniowo stronę Federacji odwiedza około 2 000 osób. Odwiedzający stronę Federacji internauci najchętniej czytali w tym roku treści merytoryczne związane z aborcją oraz stanowiska Federacji. Informacje publikowane były zarówno w języku polskim, jak i angielskim. W połowie roku strona zmieniła layout i strukturę. Nowa witryna jest bardziej intuicyjna, atrakcyjna graficznie i lepiej uwidacznia zarówno różne typy działań Federacji, jak też newsy dot. praw reprodukcyjnych w Polsce i na świecie. Nowością jest specjalna zakładka „Czytelnia” prowadzona we współpracy z portalem rownosc.info. Publikowane w niej raporty, artykuły, akty prawne i dokumenty, media, badania i statystyki, jak też słownik haseł, pojawiają się jednocześnie na obu stronach, zwiększając dotarcie do potencjalnych czytelników/czytelniczek. Poprzez stronę można się zapisać na biuletyn, skontaktować z Federacją oraz poznać możliwości zaangażowania się na rzecz SRHR.

Odwiedź [stronę](#) Federacji.

Kampanie memowe

Dużą popularnością cieszyły się różnorodne kampanie memowe w mediach społecznościowych:

- „Fakty o antykoncepcji awaryjnej”,
- „Fakty o edukacji seksualnej” (we współpracy z Warszawskimi Dziewuchami),
- „Fakty o aborcji”,
- „#ZatrzymajManipulacje” o wadach płodu i aborcji ze względu na ciężkie i nieodwracalne upośledzenie płodu

Wszystkie można zobaczyć w [galerii fanpejdża Federacji](#) oraz [na stronie](#). Przygotowano też szczegółową koncepcję serii filmików edukacyjnych w **kampanii „Masz prawo”**: spotów o dostępie do aborcji, klauzuli sumienia, karalności za czynności z zakresu zdrowia reprodukcyjnego oraz prawach pacjentek.

Kampania edukacyjna na rzecz dostępności do legalnej aborcji www.terminacjaciazy.pl

Od lipca 2016 roku działa strona poświęcona prawom pacjentek, które decydują się na zabieg terminacji ciąży - www.terminacjaciazy.pl. Celem tej kampanii było przybliżenie trzech sytuacji, w których polskie prawo dopuszcza taki zabieg oraz procedur, które się z nim wiążą.

Kampania #16ProChoiceTips

W ramach corocznej międzynarodowej kampanii antyprzemocowej „16 dni” Federacja zaangażowała się działania, których celem było podniesienie świadomości nt. stygmatyzacji aborcji oraz możliwości jej przeciwdziałania. Stygmatyzacji kobiet, które przerwały ciążę lub to planują, często towarzyszy bowiem jedna z form przemocy. Z tego powodu założeniem wspólnej akcji w mediach społecznościowych pod hasłem „16 Day of Activism” było upowszechnienie praktycznych porad dla bliskich kobiet oraz osób z przestrzeni publicznej, np. polityków/-czek, przywódców religijnych czy reprezentantów/-tek wymiaru sprawiedliwości. Prosty przekaz do m.in. rodziców, pracodawców, lekarzy/lekarek, przyjaciółek, ilustruje, jak z szacunkiem traktować kobiety i wspierać w ich decyzji. Posty i memy w języku angielskim, hiszpańskim, francuskim, polskim i suahili publikowane były poprzez #16ProChoiceTips na Facebooku, Twitterze i innych kanałach społecznościowych. [Szczegóły i materiały.](#)

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

„MÓJ #CZARNYPROTEST”

Federacja wydała zbiór 13 opowiadań wyróżnionych w konkursie zorganizowanym przez Wielką Koalicję za Równość i Wyborem. Prace oceniło Jury w składzie: Kinga Dunin, Agnieszka Graff, Krystyna Kacpura, Paulina Reiter i Kazimiera Szczuka. Wstęp napisały Kinga Dunin i Kazimiera Szczuka. Opowiadania zawarte w tym zbiorze opisują współczesną Polskę, na ogół z perspektywy średnich i małych miast. Autorki – i jeden autor – przedstawiają moment zakwestionowania utartego schematu codzienności. Prywatne staje się polityczne. Rodzi się bunt. Polska, którą tu poznajemy to przede wszystkim przestrzeń hipokryzji. Czarny protest stał się chwilą jej odrzucenia, wykrzyżenia prawdy o doświadczeniu tych obywaterek i obywateli UE, którym przyszło żyć w kraju będącym poligonem doświadczalnym walki fundamentalistów o „rechryzianizację Europy”.

Zbiór opowiadań został także wydany [w wersji angielskiej](#) i miał swoją premierę podczas uroczystego panelu podczas corocznej konferencji EuroNGOs w Brukseli w dn. 28 września z okazji Światowego Dnia Bezpiecznej Aborcji.

Zobacz [publikację.](#)

Biuletyn „Mam Prawo”

Co miesiąc do skrzynki blisko 1000 osób trafia [biuletyn Mam Prawo](#), który Federacja wydaje nieustannie od 16 lat. W tym roku Redakcja Biuletynu opublikowała dziesięć numerów, w których zostały poruszone kwestie stanu realizacji praw reprodukcyjnych w Polsce i na świecie oraz działalności Federacji, jak również informacje z zakresu wiedzy medycznej i prawnej oraz rekomendacje dotyczące literatury z zakresu praw reprodukcyjnych. Promocja każdego wydania biuletynu odbywa się w mediach społecznościowych i poprzez portal ngo.pl.

Zobacz [numery Biuletynu.](#)

Publikacje informacyjno-edukacyjne

W związku z dużym zainteresowaniem prawami reprodukcyjnymi, Federacja zdecydowała się na dodruk i aktualizację **broszury „Jak postępować...?”**, która odnosi się do dwóch przypadków ograniczania dostępu do praw reprodukcyjnych: odmowy wykonania aborcji oraz odmowy wystawienia recepty na antykoncepcję.

Zobacz [broszurę](#).

FEDERACJA W MEDIACH

To był bardzo pracowity rok dla Federacji. W 2017 roku przedstawicielki Federacji wielokrotnie gościły w polskich i zagranicznych mediach. Najczęściej poruszonym tematem, w kontekście projektów zmian ustawy z 1993 roku – restrykcyjnym „Zatrzymaj aborcję” oraz liberalizującym „Ratujmy Kobiety” - były kwestie związane z przerywaniem ciąży. Duże zainteresowanie wzbudził również temat antykoncepcji awaryjnej oraz klauzuli sumienia.

Media zagraniczne

8 grudnia 2017 [Krystyna Kacpura o historii zakazu wprowadzenia ustawy antyaborcyjnej we włoskojęzyczny artykule "Polskę uratują kobiety".](#)

30 listopada 2017 [Reportaż o batalii o prawa reprodukcyjne Polek, kontekstach Czarnego Protestu i stopniowym zawężaniu dostępu do aborcji, antykoncepcji \(awaryjnej\), tabletek poronnych, z odniesieniem do polskich aktywistek i organizacji, w tym statystyk Federacji.](#)

3 października 2017 [Dyrektorka Federacji o Czarnych Protestach dla szwedzkiego Stowarzyszenia Oświaty Seksualnej.](#)

3 października 2017 [Koordynatorka ds. promocji opowiada o Czarnych Protestach dla niemieckiego magazynu Edition F.](#)

10 lipca 2017 [Tureckie media o ograniczeniu dostępu do antykoncepcji awaryjnej w Polsce z komentarzem prawniczki Federacji.](#)

5 maja 2017 [O protestach w Polsce w POLITICO.](#)

5 maja 2017 [Komentarz Federacji do realizacji ustawy za życiem.](#)

8 marca 2017 [The Guardian. Historia walki o prawa reprodukcyjne w Polsce oczami dyrektorki Federacji](#)

Media krajowe

28 grudnia 2017 [O prawach zatrudnionych kobiet w ciąży pisze prawniczka Federacji.](#)

9 grudnia 2017 [Komentarz dyrektorki do nowych badań nt. skutków przyjmowania antykoncepcji hormonalnej.](#)

4 grudnia 2017 [Komentarz Federacji do konkursu dla szkół \(ponad\)gimnazjalnych „Pomóż ocalić życie bezbronnemu”.](#)

30 listopada 2017 [Komentarz dyrektorki o "kampanii króliczej" Ministerstwa Zdrowia.](#)

28 listopada 2017 [Prawniczka Federacji o projekcie ustawy wprowadzającej klauzulę sumienia dla farmaceutów autorstwa Stowarzyszenia Farmaceutów Katolickich Polski.](#)

27 listopada 2017 [Dyrektorka Federacji o przejrzystości finansowania organizacji pozarządowych.](#)

23 listopada 2017 [Artykuł o niedostarczaniu przesyłek z zestawami do aborcji farmakologicznej i antykoncepcji awaryjnej, z przytoczeniem reakcji Federacji.](#)

10 listopada 2017 [Komentarz dyrektorki Federacji do proceduru rozsyłania przez prokuraturę krajową opinii Ordo Iuris wzywającej do karania za pomocnictwo i podżeganie do aborcji, w tym turystykę aborcyjną.](#)

8 listopada 2017 [Dyrektorka Federacji komentuje kampanię Ministerstwa Zdrowia "Mnóżmy się jak króliki".](#)

25 października 2017 [Dyrektorka Federacji o potrzebie rzetelnej edukacji seksualnej, ograniczeniach w dostępie do nowoczesnej antykoncepcji i ideach stojących za projektem ustawy "Ratujmy Kobiety".](#)

19 października 2017 [Dyrektorka Federacji o tym, jak zaostrzenie ustawy doprowadzi do zablokowania dostępu do badań prenatalnych.](#)

18 października 2017 [Komentarz prawniczki Federacji dot. postulatów Polski do Komitetu Praw Człowieka ONZ o wykreślenie w międzynarodowych dokumentach ONZ prawa do aborcji.](#)

3 października 2017 [Zasady stosowania i nadużywania klauzuli sumienia w obszarze praw reprodukcyjnych wyjaśnia prawniczka Federacji.](#)

3 października 2017 [Dyrektorka Federacji o Czarnym Wtorku w audycji radiowej Trójki z udziałem dr. Tymoteusza Zycha z Instytutu Ordo Iuris.](#)

29 września 2017 [Prawniczka Federacji odnosi się do komentarza Komitetu Praw Człowieka ONZ nt. aborcji.](#)

24 września 2017 [Relacja z wystąpienia prawniczki Federacji na demonstracji za bezpieczną i legalną aborcją "Wolne Polki - Wolna Polska. Wszyscy za jedną, jedna za wszystkich"](#)

18 września 2017 [Dyskusja o klauzuli sumienia dla farmaceutów z udziałem dyrektorki Federacji i dr Joanny Banasiuk, wiceprezeski zarządu "Ordo Iuris"](#)

13 września 2017 [Prawniczka Federacji komentuje projekt ustawy Rzecznika Praw Dziecka przewidujący izolację kobiety w celu zabezpieczenia płodu i zachowania przez nią abstynencji.](#)

10 września 2017 [Prawniczka Federacji o utrudnieniach w dostępie do legalnej aborcji.](#)

8 września 2017 [Wywiad wideo z prawniczką Federacji o reakcjach na bezprawne powoływanie się przez lekarzy na klauzulę sumienia przy wypisywaniu recepty na antykoncepcję.](#)

8 września 2017 [Prawniczka Federacji odpowiada na pytania, na co ze strony pracodawcy mogą liczyć osoby niepełne.](#)

1 września 2017 [Dyrektorka Federacja o projekcie inicjatywy ustawodawczej Ratujmy Kobiety.](#)

16 sierpnia 2017 [O inicjatywie Lekarze kobietom na łamach Polityki z komentarzem dyrektorki Federacji.](#)

11 sierpnia 2017 [O dymisji Krajowego Konsultanta ds. ginekologii i położnictwa z komentarzem dyrektorki Federacji.](#)

11 lipca 2017 [O skandalicznych billboardach stygmatyzujących kobiety decydujące się na aborcję w OKO.press.](#)

6 lipca 2017 [Prawa kobiet po poronieniu.](#)

22 kwietnia 2017 [O Europejskiej Inicjatywie Ustawodawczej w OKO.press](#)

12 kwietnia 2017 [O Europejskiej Inicjatywie Ustawodawczej w Sterniczkach](#)

- 5 kwietnia 2017 [O klauzuli sumienia w Polityce](#)
- 5 kwietnia 2017 [O kolejnej inicjatywie antyaborcyjnej na wp.pl z komentarzem dyrektorki Federacji](#)
- 18 marca 2017 [O klauzuli sumienia w Gazecie Wyborczej](#)
- 8 marca 2017 [Gazeta Wyborcza - wywiad z dyrektorką Federacji](#)
- 6 marca 2017 [TVN24 Czarno na białym - o standardach okołoporodowych](#)
- 2 marca 2017 [TVN 24 O Ministrze Chazanie z komentarzem edukatorki seksualnej](#)
- 27 lutego 2017 [Parenting.pl z komentarzem Federy](#)
- 23 lutego 2017 [W Faktach TVN o antykoncepcji awaryjnej z komentarzem dyrektorki Federacji](#)
- 16 lutego 2017 [Gazeta Wyborcza ellaOne tylko na receptę. Rząd utrudnia dostęp do awaryjnej antykoncepcji. Kto z niej korzysta?](#)
- 16 lutego 2017 [Fakty TVN o pigułce ellaOne na receptę z komentarzem prawniczki Federacji](#)
- 16 lutego 2017 [Fakty Interia o stanowisku Federacji ws. antykoncepcji awaryjnej](#)
- 15 lutego 2017 [Wp.pl "Dzieje się" o tabletkce ellaOne](#)
- 9 lutego 2017 [Dziennik Wschodni. Komentarz prawniczki Federacji w/s ankiety po poronieniu](#)
- 7 lutego 2017 [OKO.press. Odpowiedź MEN ws. wyboru Urszuli Dudziak](#)

ZARZĄD

W roku sprawozdawczym odbyły się 4 spotkania Zarządu. Dotyczyły sprawozdania biura Federacji za rok 2016, bieżących spraw, projektów realizowanych przez Federację oraz organizacji Walnego Zebrania członków Federacji. Walne Zebrania odbyło się w dwóch częściach: pierwsza część sprawozdawcza w dniu 12 października 2017, druga część dotycząca planu strategicznego na następne 5 lat oraz uzupełnieniu składu Zarządu odbyła się w dniu 24 listopada 2017.

W okresie sprawozdawczym Zarząd aktywnie uczestniczył w realizacji programu i misji Federacji. Przedstawicielki zarządu uczestniczyły w konferencjach, spotkaniach i seminariach organizowanych przez biuro, a także w konferencjach organizowanych przez inne organizacje kobiece i zajmujące się prawami człowieka.

SPONSORZY

- Open Society Foundation (Women's Rights Program)
- International Women's Health Coalition
- Center for Reproductive Rights
- Global Fund for Women
- Sigrid Rausing Trust
- Civicus
- Fundacja im. Róży Luksemburg – Przedstawicielstwo w Polsce
- Mama Cash
- Open Society Institute - Budapeszt

PLANY NA ROK 2018

Federacja zamierza swoje działania w roku 2018 koncentrować na:

Wzmacnianiu koalicji organizacji i inicjatyw kobiecych za wyborem. W ramach zjazdu koalicji będziemy rozmawiać o strategiach działań i komunikacji oraz ustalimy tryb wewnętrznej współpracy. Federacja będzie jak dotychczas sekretariat Koalicji, dbając o wymianę informacji, networking i tworzenie synergii.

Działaniach prawnych i monitoringu realizacji obecnego prawa oraz natychmiastowego reagowania na wszelkie propozycje i zmiany prawne w obszarze praw kobiet ze szczególnym uwzględnieniem praw reprodukcyjnych.

W tym celu będziemy kontynuować i rozwijać współpracę z Zespołem Pomocy Prawnej Federacji, promować stanowiska i opinie prawne oraz wzory zawiadomień i skarg, propagować udzielaną przez Federację pomoc prawną w zakresie praw pacjentki, jak również interweniować w przypadku łamania praw pacjentek. W związku z 25. rocznicą uchwalenia Ustawy o planowaniu rodziny Federacja planuje specjalną kampanię memową przybliżającą skutki wejścia tego prawa w życie.

Budowaniu wizerunku organizacji jako ekspertki w sprawach praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego. Będziemy szeroko dystrybuować nasze materiały i informować opinie publiczną o istotnych wydarzeniach i publikacjach z zakresu SRHR oraz występować w mediach. Będziemy aktywnie wspierać nowe inicjatywy kobiece i organizacje poprzez edukację i pomoc w realizacji ich przedsięwzięć;

Rozwijaniu i wzmacnianiu prowadzonych działań pomocowych i wsparcia kobiet m.in. poprzez Telefon Zaufania dla Kobiet, Biuletyn „Mam Prawo”, warsztaty, debaty i spotkania;

Działalności wydawniczej: broszury i ulotki, poradniki oraz raporty dotyczące realizacji praw reprodukcyjnych i skutków społecznych i zdrowotnych obecnej ustawy. Zamierzamy skierować Biuletyn „Mam Prawo” do nowych środowisk kobiecych jako ważne źródło informacji i forum dyskusyjne;

Udziale i współorganizowaniu demonstracji, akcji protestacyjnych, debat publicznych;

Działalności na forum ONZ i Parlamentu Europejskiego. Zamierzamy aktywnie korzystać z możliwości współpracy z ONZ jako organizacja ze statusem ECOSOC poprzez wysyłanie naszych stanowisk, raportów okresowych oraz bezpośrednim udziale w ważnych konferencjach i debatach dot. zdrowia i praw reprodukcyjnych kobiet zarówno na forum europejskim jak i międzynarodowym.

To tylko wybrane zagadnienia, które Federacja podejmie w roku 2018. Wiele działań będzie podejmowanych spontanicznie w zależności od sytuacji w obszarze praw i zdrowia reprodukcyjnego.

Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny
ul. Nowolipie 13/15
00-150 Warszawa
tel. 22 635 93 92
web: www.federa.org.pl
e-mail: federacja@federa.org.pl
Facebook/Twitter: @federapl